MAATALOUS

Jatkajan sisarusten on tärkeä ymmärtää, että pellot ja metsät eivät olemassaololLaan tuota mitään vaan ne ovat tuotantovälineitä. **PROJEKTIPÄÄLLIKKÖ SIRPA LINTUNEN, MTK-POHJOIS-SAVO**

Maija ei vielä tiedä, alkaisiko lehmien hoitajaksi.

TUOMAS KALLIO

Merja Karjalainen tuntee vanhimmat lehmät nimeltä. ”Ne seuraavat perässä kuin koiranpennut.”

Jatkajista pulaa Kainuussakin

Tänä vuonna sukupolvenvaihdoksia saadaan ennätysmäärä. Sama maitomäärä, vähemmän tuottajia.

KAJAANI (MT)
Kainuun maidontuotannossa näyttää taas vähän paremmalta. Tänä vuonna saanee rahoituspäätöksen liki 20 sukupolvenvaihdosta, kun määrä on jäänyt monien vuosien ajan alle kymmenen, kertoo yritystutkija **Eeva Heikkinen** Kainuun elykeskuksesta.

Lisää jatkajia ja investointeja kuitenkin tarvitaan.

Maidontuottajien määrä on painunut Kainuussa jo alle kolmensadan. Jatkavat ovat korvanneet kadon lisäämällä omaa tuotantoaan. Vuonna 1996 maidontuottajia oli kolme kertaa enemmän kuin viime vuonna, mutta maitoa tuotettiin lähes täsmälleen sama määrä, 66,9 miljoonaa litraa.

Koko maakunnan tilastoa kaunistaa Puolanka, jossa maidontuottajat ovat ottaneet hurjan kirin, kertoo Osuuskunta Itä-Maidon tuotantoneuvoja **Osmo Mikkola**.

PEKKA FALI

Rauharannan tilan navetta Kajaanin Vuolijoella sopii maisemaan hyvin.

Kolmas robotti pian

Yksi kainuulaisen maidontuotannon tukipylväistä on **Ahti Pussisen** ja **Merja Karjalaisen** Rauharannan tila Kajaanin Vuolijoella. Tilan uusi pihatto valmistui viime vuonna, ja siinä on nyt 135 lehmää. Kaikkiaan karjaa on 300 päätä.

Nuori karja on kasvamassa tulevaa laajennusta varten. Uuteen navettaan aiotaan hankkia kolmas lypsyrobotti, ja koko navetta otetaan lypsylehmien käyttöön. Silloin sinne voidaan sijoittaa 190 lehmää.

Tilalla on omaa peltoa on 245 hehtaaria, ja vuokratut mukaan lukien peltoa on käytettävissä yli 400 hehtaaria. Niistä itse raivattuja on parikymmentä hehtaaria.

Tilalla tehtiin sukupolvenvaihdos vuonna 1998. Silloin lehmiä oli parsinavetassa 40 ja saman verran oli peltohehtaareita.

Tehtiin hyvä navetta

”Olisihan sillä 40 lehmällä tietenkin pärjännyt vieläkin”, Ahti Pussinen sanoo. Navettavierailuilla kypsyi kuitenkin ajatus uuden ja isomman navetan rakentamisesta.

Uuteen navettaansa Pussinen sanoo olevansa tyytyväinen. Ilma kiertää kesällä hyvin, sillä seinät saadaan kokonaan auki. Kovillakin pakkasilla lämpö pysyy neljän plusasteen paikkeilla myös nurkissa, kun ilmansekoittajat pannaan päälle.

Pussinen pohti pitkään, laittaako visiirit vai keskitetyn ruokintapöydän mutta päätyi visiireihin. Nyt se tuntuu oikealta ratkaisulta.

”Ei tarvitse ajaa sisälle koneilla. Voi käyttää traktorissa ketjuja. Pöydän vaatimat neliöt jäivät muuhun käyttöön”, Pussinen luettelee.

JOUKO RÖNKKÖ

Raha liikkuu rakentamisessa

Projektipäällikkö **Esa Heikkinen** muistuttaa, että maatalouden rakentaminen tuo työtä ja rahaa maakuntaan.

Yksi navetta maksaa nykyisin helposti miljoona euroa. Ei ole yhdentekevää, mistä siinä tarvittavat hankinnat ja työ ostetaan.

Heikkinen kehottaa suosimaan paikallisia rakentajia, jotka ovat tottuneet maatalouden rakentamiseen.

Yksi navetan rakentamiseen käytetty miljoona tarjoaa 17 henkilötyövuotta. Lisäksi yksi maatalouden työpaikka turvaa 2–3 muuta työpaikkaa elintarviketuotannon ketjussa.

Myös pienet investoivat

Pro Agria Kainuun johtaja **Osmo Tiikkainen** kertoo, että maidontuottajiksi on ryhtynyt viime aikoina muutama kertaalleen maidosta luopunut tuottaja.

Tiikkainen painottaa, että myös pieniä investointeja tehdään. Keskimääräinen lehmäluku on edelleen noin 25, joten pienillä on paikkansa.

”Pienin investointi oli seitsemän lehmän navetassa.”

Myös **Eeva Heikkinen** painottaa, ettei sukupolvenvaihdoksen tarvitse merkitä valtavia investointeja.

Tärkeintä on, että jatkaminen käsitellään perheen piirissä ja tehdään päätös puoleen tai toiseen.

Vaihdoksen ajankohta voidaan sopia myöhemmäksi tai vaihdos voidaan tehdä asteittain.

JOUKO RÖNKKÖ

PENTTI VÄNSKÄ

Sirpa Lintunen

Hyvä spv aloitetaan ajoissa

Maatilalla sukupolvi vaihtuu jouhevasti nuorempaan, kun keskustelu tilan tulevaisuudesta aloitetaan ajoissa ja kaikkia osapuolia kuunnellen.

Omistusjärjestelyt on hyvä tehdä omistavan sukupolven elinaikana, jolloin vanhemmat voivat halutessaan vaikuttaa asioiden kulkuun, sanoo projektipäällikkö **Sirpa Lintunen** MTK-Pohjois-Savosta.

Hän vetää aktiivinen spv-tila, maatilojen omistajanvaihdosten edistäminen -hanketta.

”Jonkun on saatava suunsa auki. Liian helposti ajatellaan, että kyllä tässä keritään”, Lintunen vastaa kysymykseen, kenen pitäisi aloittaa keskustelu kotitilan tulevaisuudesta.

Ajoissa aloitettu keskustelu tilan tulevaisuudesta auttaa omistavaa sukupolvea miettimään, miten tila kannattaa kehittää.

Jos jatkaja on tiedossa, tulevaisuuteen kannattaa investoida. Uuden omistajan kanssa on syytä keskustella, haluaako hän jatkaa tilan tuotantosuuntaa vai onko muutoksia mielessä.

Mikäli jatkajaa ei ole, voidaan miettiä, halutaanko viljelyn kuitenkin jatkuvan esimerkiksi vuokraamalla pellot ulkopuoliselle.

Kun tilan tulevaisuudesta keskustellaan, on tärkeää että kaikki asianosaiset ovat paikalla.

”Jokaisen lapsen on saatava sama tieto yhtäaikaa. Joskus joku lapsista on ollut skype-yhteydellä läsnä”, Lintunen kertoo.

Tilan talous on syytä käydä avoimesti läpi esimerkiksi veroilmoituksen avulla. Se muun muassa kertoo rehellisesti, paljonko tilalta jää vuodessa verotettavaa tuloa.

”Erityisesti jatkajan sisarusten on tärkeä ymmärtää, että pellot ja metsät eivät olemassaololLaan tuota mitään vaan ne ovat tuotantovälineitä.”

Tilan siirtyminen sukupolvelta toiselle tietää elämänmuutosta jatkajan lisäksi myös luopujille ja jatkajan sisaruksille.

On hyvä puhua etukäteen myös siitä, kenen koti maatila sukupolven vaihtumisen jälkeen on.

MAIJA ALA-SIURUA

455-lomakkeita yhä reilusti palauttamatta

Tukihaku edellyttää palauttamista

Monella tilalla on edelleen palauttamatta lomake 455 kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselle. Lomake olisi pitänyt palauttaa kuntaan 31.10. mennessä.

Toimitukseen yhteyttä ottanut MTK-Hämeen aluepäällikkö **Jyrki Näsi** kertoo, että Hämeessä lomake on palauttamatta paikoin jopa joka neljännellä kunnan maatiloista.

”Erään kunnan maaseutusihteeri kertoi joutuvansa lähettämään asiasta muistutuskirjeitä viljelijöille.”

Tietohallintopäällikkö **Jani Alkava** Maaseutuvirasto Mavista vahvistaa, että tilanne on muuallakin maassa samansuuntainen kuin Hämeessä.

”Varmasti näin on. Tarkkaa määrää emme tällä hetkellä tiedä, mutta kunnista on tullut asiasta viestiä.”

Lomakkeen tarkoituksena on kerätä viranomaisten käyttöön ajantasaiset tiedot tukia hakevista maatiloista. Lomakkeella uusittiin myös viljelijätukien asiointioikeudet eli tilan osalliset valtuuttivat ensisijaisen viljelijän käyttämään sähköistä Vipu-palvelua.

Lomakkeen palauttaminen on edellytyksenä tukien hakemiselle ensi kevään tukihaussa. Lomake pitää siksi palauttaa, vaikka ei aikoisi hakea tukia sähköisesti.

Jo haettujen tukien maksatuksiin lomakkeella 455 ei ole sen sijaan vaikutusta, Alkava rauhoittelee.

”Lomakkeella kerätään hallinnon järjestelmäuudistuksen vaatimaa ajantasaista tietoa. Järjestelmäuudistus taas liittyy vuonna 2015 alkavaan uuteen ohjelmakauteen.”

Jos lomake on päätynyt kunnan sijaan hukkaan, uuden lomakkeen voi tulostaa netin lomakepalvelusta tai noutaa kunnan maaseutuelinkeinoviranomaiselta.

JUHANI REKU
Lomakepalvelu: www.suomi.fi/lomakkeet

Suorien tukien leikkuri vie 2,45 prosenttia

EU:n yleisten asioiden neuvosto vahvisti tiistaina tämän vuoden maatalouden suoriin tukiin kohdistuvan tukileikkauksen laskentaperusteet vahvistettiin.

Maa- ja metsätalousministeriö tiedotti asiasta perjantaina.

Yli 2 000 euron suoria tuki leikataan 2,453658 prosenttia. Tuet maksetaan normaalisti joulukuun alussa. Maaseutuvirasto tiedottaa aikataulusta tarkemmin.

Leikkauksen syynä on EU:n budjettikaton noudattamisvaatimus, niin sanottu rahoituskuri. Rahaa kerätään myös maatalousalan kriiseihin varautumiseen.

VEIKKO NIITTYMAA

Tuore ruoho ja puna-apilasäilörehu lypsättävät omega-maitoa

Miten lypsykarjaa kannattaisi ruokkia, jotta sen maito sisältäisi enemmän terveellisiä tyydyttymättömiä rasvahappoja?

Tätä selvitti MMM **Anni Halmemies-Beauchet-Filleau** väitöstutkimuksessaan. Halmemies-Beauchet-Filleau on toiminut Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskus MTT:n ja Helsingin yliopiston tutkijana.

Maitotuotteet ovat länsimaisessa ruokavaliossa merkittävä tyydyttyneiden rasvahappojen lähde. Tutkimuksen tavoitteena oli kehittää ruokintamalli, joka vähentää tyydyttyneiden rasvahappojen ja lisää tyydyttymättömien rasvahappojen, erityisesti öljyhapon (omega-9) ja alfalinoleenihapon (omega-3), osuutta maidossa.

Noin puolet maitorasvasta syntyy lehmän maitorauhasissa ja toinen puoli on peräisin rehun rasvoista.

Suurin osa rehun tyydyttymättömistä rasvahapoista biohydrogenoituu eli tyydyttyy pötsissä. Lisäksi pötsissä muodostuu rehun käydessä rasvan esiasteita, joista syntyy maitorauhasissa tyydyttyneitä rasvahappoja.

Rehun säilöntämenetelmän vaikutusta tutkittiin syöttämällä lehmille niittorehua, heinää, painorehua ja happosäilöttyä rehua. Terveellisin rasvakoostumus saatiin laidun- tai tuoreella niittorehulla.

”Tuore ruoho vähentää tyydyttyneen palmitiinihapon ja lisää tyydyttymättömän öljyhapon osuutta maitorasvassa heinäruokintaan verrattuna”, Halmemies-Beauchet-Filleau kertoo.

Heinäruokinnassa puolestaan korostuu maitorauhasista peräisin olevien tyydyttyneiden rasvahappojen osuus. Heinä- ja säilörehuruokintojen keskinäiset erot maitorasvan koostumuksessa olivat pieniä.

Apila lisää terveellisyyttä

Lisäksi tutkittiin, miten heinäkasvisäilörehun vaihtaminen puna-apilasäilörehuun vaikuttaa ja miten kasviöljylisä ruokinnassas toimii.

”Heinäkasvisäilörehun korvaaminen puna-apilalla vähensi suoraviivaisesti rasvahappojen tyydyttymistä pötsissä ja lisäsi alfalinoleenihapon pitoisuutta maitorasvassa”, Halmemies-Beauchet-Filleau toteaa.

Myös maltillinen kasviöljylisä muutti maitorasvan koostumusta edelleen ihmisravitsemukselle suotuisammaksi.

Halmemies-Beauchet-Filleaun väitöskirja tarkastetaan 29.11. Helsingin yliopistossa.

SATU LEHTONEN

» Noin puolet maitorasvasta syntyy lehmän maitorauhasissa ja toinen puoli on peräisin rehun rasvoista.

Viljojen hinnat vahvistuvat

Viljojen hinnat vahvistuvat varovasti niin Suomessa kuin maailmalla. Kotimaassa korotukset painottuvat leipä- ja rehuvehnään. Kauran ja ohran hinnat ovat pysyneet ennallaan useita viikkoja.

Maaseudun Tulevaisuuden tämän viikon hintaseurannassa on 68 ostotarjousta, joista nousua on kahdeksassa ja laskua yhdessä, kun Raisio nipisti mallasohrasta kolme euroa tonnilta.

Raisio pysyy edelleen hintaveturina leipävehnässä lupaamalla 186 eurolla tonnilta. Euron vähemmän tarjoavia on useita.

Pariisin hyödykepörssissä lähin vehnäfutuuri vahvistui viime viikolla kaksi euroa tonnilta päätyen perjantaina 207 euroon. Chicagossa rehuvehnä hiipi 50 eurosenttiä ylöspäin.

Soijamarkkinoilla oli vaihteeksi nousuviikko. Chicagossa soijafutuuri kipusi 10 euroa tonnilta ylöspäin viime viikolla päätyen 358 euroon. Edellisviikolla tultiin saman verran alaspäin.

Pariisissa rapsin hinta hiipui neljänneseuron viime viikolla 378 euroon tonnilta.

Loivaa nousua oli myös Saksan tilahinnoissa. Hessenissä osavaltion tilastovirasto julkaisee viikkohintoja tiloilta. Hinnat vahvistuivat muutamasta kymmenestä sentistä pariin euroon tonnilta viikossa. Rehukaura halpeni aavistuksen.

Eurovehnä haluttua

Euroopan markkinatilanne on kevyt, sillä vehnä tekee kauppansa etenkin Saksasta ja Ranskasta. Venäjän saama parin ison laivan kauppa Egyptiin viikko sitten ei heilauta perustilannetta.

Egypti totesi ranskalaisen vehnän olevan liian kallista, ja vehnää etsitään muualta. Mutta mitä muuta maa voisi tässä tilanteessa sanoa?

Mustanmeren tarjonta on hiipumassa ja vaihtoehtona oleva yhdysvaltalainen laatuvehnä on pitkän rahdin takia vielä kalliimpaa.

Ukrainassa ja Venäjällä viljat alkavat olla laarissa. Venäjän viljasato jäi täpärästi alle 90 miljardin kiloa. Se on silti yli neljännes enemmän kuin viime vuonna. Vientiin liikenee ehkä 25 miljardia kiloa.

Ukrainassa saatiin ennätyssato, noin 60 miljardia kiloa, mitä laivataan kiivaasti. Ukrainan tuottajajärjestön mukaan marraskuun kahden ensimmäisen viikon aikana maasta lähti kaksi miljardia kiloa viljaa, pääosin maissia. Koko kuukauden vienniksi arvioidaan neljä miljardia kiloa.

El Niño heräämässä?

Yhdysvaltalainen maatalussäätä ennustava Martell Crop Projections vihjasi perjantaina, että Tyynellämerellä vaikuttava El Niño -ilmiö saattaa vahvistua.

Jos niin käy, se tarkoittaa rankkoja sateita Etelä- ja Pohjois-Amerikkaan, kylmää Yhdysvaltojen vehnäalueille ja kuivuutta Australiaan.

Vaikka muutos on vielä pientä, eteläisen Tyynenmeren keskilämpötila on 0,2 astetta koholla. Viljamarkkinoilla tilannetta seurataan tarkasti.

VEIKKO NIITTYMAA

Viljojen ostohintoja euroa/tonni, alv 0 %

Osa hinnoista päivän hintoja, osa viikkohintoja

Vehnä		Avena (elintarvikek.)	110–127 ↔
Agrimarket	182–185 ↑	Helsingin Mylly	140 ↔
Avena	184 ↑	Kesko 2)	129 ↑
Fazer 1)	184 ↔	Kinnusen Mylly	125 ↔
Helsingin Mylly	182 ↑	Raisioagro	110–126 ↔
Kesko (valk. väh. 12,5 %) 2)	184 ↔	Y-maatalous	122–127 ↔
Kinnusen Mylly	185 ↔	**Suurimokaura**	
Myllyn Paras	180 ↔	Fazer	145 ↔
Raisioagro	186 ↔	Myllyn Paras	145 ↔
Y-maatalous	182–185 ↑	Raisioagro	130–140 ↔
Viking Malt	185 ↔	**Luomukaura**	
Luomuvehnä		Agrimarket	235 ↔
Agrimarket	305 ↔	Avena	215 ↔
Fazer (valk. väh. 12 %)	310 ↔	Fazer (suurimo)	245 ↔
Rehuvehnä		Helsingin Mylly	235 ↔
Agrimarket	165–175 ↑	Polar bio oats	230 ↔
A-Rehu	175 ↔	Raisioagro (suurimo)	235 ↔
Avena	166–175 ↑	**Luomurehukaura**	
Kesko 2)	170 ↔	Agrimarket	190 ↔
Kinnusen Mylly	170 ↔	Kinnusen Mylly	200 ↔
Raisioagro	169–180 ↔	**Ruis**	
Y-maatalous	165–175 ↑	Agrimarket	194 ↔
Luomurehuvehnä		Avena	185–192 ↔
Agrimarket	265 ↔	Fazer 4)	200 ↔
Rehuohra		Kinnusen Mylly 5)	205 ↔
Agrimarket	127–145 ↔	Myllyn Paras	205 ↔
Altia	145 ↔	Raisioagro	196 ↔
A-Rehu	143–145 ↔	Y-maatalous	194–197 ↔
Avena	119–133 ↔	**Luomuruis**	
Kesko 2)	135	Agrimarket	385 ↔
Kinnusen Mylly	147 ↔	Fazer	375 ↔
Raisioagro	135–146 ↔	Helsingin Mylly	390 ↔
Y-maatalous	127–145 ↔	Kinnusen Mylly	380 ↔
Mallasohra		**Kevätrypsi ja -rapsi**	
Agrimarket 3)	155–160 ↔	Avena	365–373 ↓
Raisioagro	155–160 ↓	Raisioagro	369–378 ↔
SGC (Prestige)	155 ↔	**Härkäpapu**	
Viking Malt (mallas- ja entsyymiohra)	160 ↔	Agrimarket	220 ↔
Y-maatalous	155–160 ↔	Raisioagro	220 ↔
Luomumallasohra		Y-maatalous	220 ↔
Agrimarket	370 ↔	**Luomuhärkäpapu**	
Viking Malt	370 ↔	Agrimarket	370 ↔
Luomuohra		Kinnusen Mylly	385 ↔
Agrimarket	330 ↔	**Rehuherne**	
Kinnusen Mylly	325–330 ↔	Agrimarket	215 ↔
Rehukaura		Raisioagro	215 ↔
Agrimarket	124–125 ↔	**Luomurehuherne**	
–vienti, myllykaura	123–127 ↔	Agrimarket	370 ↔
A-Rehu	115–125 ↔	Kinnusen Mylly	375 ↔

Hinta noussut ↑ pysynyt ennallaan ↔ laskenut ↓ viikon takaisesta.

1) Sako vähintään 180.
2) Hinnasta vähennetään välityspalkkio.
3) Barke,Tipple.
4) Sako vähintään 60.
5) Sako vähintään 80, hlp 71.

Hintatiedot ostajilta